

وضعیت تکاملی کودکان در بخش

NICU

مؤلف: زهرا سرخارنی

تابستان ۹۵

سرشناسه	: سرداری، زهرا، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: وضعیت تکاملی کودکان در بخش NICU / مولف زهرا سرداری.
مشخصات نشر	: موسسه اندیشه کامیاب ایرانیان ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۵۲ ص.
شابک	: 978 - 600 - 8546 - 88 - 7 : ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: نوزاد-- مراقبت های ویژه پزشکی
موضوع	: Neonatal intensive care :
موضوع	: نوزاد نارس-- مراقبت های پزشکی
موضوع	: Premature infants--Medical care :
موضوع	: نوزاد نارس-- پرستاری و مراقبت
موضوع	: Premature infants--Care:
رده بندی کنگر	: RJ۲۵۳/۵: ۱۳۹۵ ۶۰۴/س
رده بندی دیویی	: ۶۱۸/۹۲۰۱ :
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۳۰۴۲ :

عنوان کتاب	: وضعیت تکاملی کودکان در بخش NICU
ناشر	: موسسه فرهنگی انتشاراتی اندیشه کامیاب ایرانیان
دفتر انتشارات	: تهران - خیابان انقلاب - پلاک ۳۷ - واحد ۱۲ - ۱۳۹۵ - Email: e_a_kamyab@yahoo.com
مولف	: زهرا سرداری
ویراستار	: محبوبه رضاعلی
مدیر تولید	: موسسه آموزشی خوارزمی
صفحه آرا	: سید حمید احمدزاده نیک قلب تنها
طراح جلد	: امیر هاشمی
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۵
چاپ و صحافی	: موسسه آموزشی خوارزمی
ناظر چاپ	: مهندس پیمان عباد
قیمت	: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۵۴۶ - ۸۸ - ۷
 ISBN: 978 - 600 - 8546 - 88 - 7

فهرست

صفحه	عنوان
۷	مقدمه.....
	فصل اول
۹	تکامل.....
۱۰	اهمیت تکامل در کودکان.....
۱۱	روش‌های ارزیابی تکامل.....
۱۲	تغییرات در نسبت‌ها.....
۱۳	ابعاد تکامل حرکات درشت.....
۱۴	کنترل سر.....
۱۴	کنترل به.....
۱۴	تحرك.....
۱۵	تکامل حرکات درشت پیچیده.....
۱۶	تکامل حرکات ظریف.....
۱۶	ابعاد تکامل حرکات ظریف.....
۱۷	ارزیابی و تست حرکات ظریف.....
	فصل دوم
۱۹	تکامل حیطه حل مسئله (شناختی).....
۲۰	ابعاد تکامل حیطه شناختی.....
۲۰	بازی.....
۲۱	تغییر حسی.....
۲۱	تکامل هویت جنسی.....
۲۲	تکامل عاطفی.....
۲۲	ارزیابی تکامل شناختی.....
۲۲	تکامل حیطه برقراری ارتباط.....
۲۲	زبان.....
۲۳	ارزیابی تکامل ارتباط.....
	فصل سوم
۲۵	تکامل شخصی - اجتماعی.....

۲۵	تکامل خود شناسی:
۲۶	ابعاد تکامل شخصی اجتماعی
۲۶	تکامل وابستگی
۲۶	تکامل بازی اجتماعی
۲۶	ارزیابی تکامل اجتماعی:
۲۷	تفاوت‌ها در الگوهای تکامل
۲۸	نشانه‌های غیر طبیعی در حرکات درشت
۲۸	نشانه‌های غیر طبیعی در حرکات ظریف
۲۹	نشانه‌های غیر طبیعی در تکامل شناختی
۲۹	نشانه‌های غیر طبیعی در تکامل اجتماعی
۲۹	نشانه‌های غیر طبیعی در تکامل زبانی و ارتباط
۲۹	عواملی که به تأخیر در تکامل غیر طبیعی در کودکان می‌شود
	فصل چهارم

۳۱	نارسی
۳۲	مشخصات فیزیولوژیکی نارسی
۳۳	پيامدهای تکاملی شیرخواران نارسی و کم وزن
۳۳	نقایص عصبی حسی اصلی:
۳۳	اختلال در تکامل حرکتی
۳۴	نقایص کوچک
۳۵	سابقه بستری در بخش NICU
۳۷	پيامدهای ناشی از بستری در بخش NICU
۳۷	نقایص بینایی
۳۸	کم شنوایی
۳۸	عقب ماندگی ذهنی
۳۹	عوارض وارد بر تکامل کودکان در بخش ویژه نوزادان
۴۰	نقش پرستار در تکامل

فصل پنجم

۴۲	پیشینه تحقیق
۴۶	منابع
۴۶	منابع و مأخذ

با وجود پیشرفت‌های تکنولوژی، مراقبت‌های پزشکی و بهداشتی جهت حفظ نوزادان پرخطر و کاهش مرگ و میر آنها، نگرانی‌هایی جهت بررسی‌های تکاملی و انجام مداخلات درمانی مناسب جهت بهبود کیفیت زندگی این نوزادان در سالیان بعد وجود دارد (۱).

بطور کلی طبق آخرین آمار از ۱۲۱ میلیون نوزاد متولد شده در جهان، ۱۲/۹ میلیون تولد بصورت تولد نارس هستند که شیوع نارس در کشور ۹/۶ تا ۱۱/۸ درصد گزارش شده است (۲). در ایران میزان بقای نوزادان نارس و خیلی نارس به ترتیب ۹۸/۴ و ۶۶/۶ درصد از کل متولدين زودتر از موعد تولد را تشکیل می‌دهد (۳). علی‌رغم افزایش بقا و کاهش موربیدیت در نوزادان نارس، بار اقتصادی و اجتماعی همراه با مشکلات عصبی-تکاملی از اثرات آسیب زای نوزادان نارس می‌باشد که در مقایسه با نوزادان ترم بیشتر مستعد عوارض بلند مدت می‌باشند (۴).

تحقیقات اخیر نشان داده است که نوزادان با وزن پایین حین تولد در معرض خطر بالای ابتلا به بیماری‌های مختلف جسمانی و نورولوژیک هستند که این امر می‌تواند منجر به ایجاد معلولیت‌های ثانویه، آسیب‌های دهنی گردیده که فلج مغزی، اختلال شناختی، کوری و ناشنوایی و یا اختلال در حاسته گوارش، تأخیر زبانی، دشواری‌های یادگیری و اختلالات رفتاری از جمله این معلولیت‌ها باشد (۵).

همانطور که، تخمین زدن احتمال زندگی بلندمدت این نوزادان مشکل است، پیش‌بینی وضعیت تکامل طبیعی آنها نیز دشوار است (۶). بستری شدن در بخش NICU، حوادث حین زایمان و عوامل مادری می‌تواند وضعیت تکاملی این کودکان را در آینده تحت تأثیر قرار دهد که از جمله عوامل خطر ساز در ایجاد تأخیر تکامل در کودکان شامل سن مادر در زمان بارداری، وجود بیماری در مادر (دیابت قندی، افزایش فشار خون)، آسیب‌های ایمن زودرس، زردی نوزاد و ناهنجاری مغزی مانند خونریزی مغزی و ... باشد (۷).

Zhang و همکاران (۲۰۰۷)، در بررسی تکامل عصبی حرکتی شیرخواران نارس ترخیص شده از NICU نشان داد که در ۲۹ درصد تکامل نورولوژیکی و حرکتی در حد بحرانی و در ۱۲/۴ درصد در سطح غیر طبیعی قرار دارد (۸).

در مطالعه Datar (۲۰۰۹)، با هدف تکامل دهنی و حرکتی شیرخواران طی ۲ سال اول زندگی نشان از تأثیر مخرب VLBW بر تکامل دهنی و حرکتی در ۲ سال اول می‌باشد (۹). نوزادان نارس به علت تولد زودتر از موعد، سیستم عصبی مرکزی نارس دارند لذا، مستعد آسیب‌های محیطی می‌باشند (۱۰). عوامل محیطی و محرک‌های مختلف مانند مصرف داروهای

مختلف، تغییرات دما، تغییرات اکسیژن و دی اکسید کربن) در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان وجود دارند که برای تکامل مغز نوزاد یک فاکتور خطر به حساب می‌آیند (۱۱). بدنبال بستری شدن در بخش NICU نوزادان پره‌ترم نیاز به اکسیژن تکمیلی و تهویه مکانیکی دارند که رادیکال‌های آزاد اکسیژن باعث صدمه در مویرگ‌های نارس شده و پس از آن خونریزی رخ می‌دهد (۱۲). اکسیژن به عنوان یکی از علل احتمالی سمیت عصبی شناخته شده است که تماس با غلظت‌های بالای آن، باعث کاهش جریان خون مغزی در نوزادان نارس می‌شود به طوری که صدمه به DNA، خونریزی درون بطنی، بیماری مزمن ریوی، طولانی شدن مدت اقامت نوزاد در بیمارستان و تأخیر در تکامل مغز نوزاد از جمله عوارض آن محسوب می‌شود (۱۳). در کل با توجه به فاکتورهای خطر متعددی که برای تکامل مغز نوزاد از جمله رادیکال‌های آزاد، نارس بودن مغز، هیپوکسی و محرکات مختلف در NICU وجود دارد، نوزادان با سابقه بستری در بخش NICU، معرض اختلال تکامل هستند که از طرفی غیر قابل پیش بینی هستند (۱۴). تشخیص به موقع و مداخله زودرس بهترین راه ارتقای مهارت‌های شناختی کودکان مبتلا به تأخیر تکاملی و کودکانی است که به صورت نارس و کم وزن متولد شده‌اند (۱۵).

پیگیری مداوم نوزادان نارس و نوزادان با سابقه بستری در بخش ویژه جهت بررسی مشکلات عصبی - تکاملی در بازه‌های مختلف رشدی، بعد از تولد ضروری بوده و باید بعنوان بخشی از برنامه‌های پایش و ارزیابی در مراقبت‌های نئوناتال قرار بگیرد تا این نوزادان از تکامل طبیعی بهره‌مند شوند و دستیابی به حداکثر نتایج رشدی حاصل می‌گردد که مداخلات در سنین پایین‌تر بخصوص در یک سال اول تولد شرع شود (۱۶).

از آنجایی که ارزیابی‌های تخصصی کودکان پره‌ترم در حین تولد با فاصله‌های زمانی منظم انجام نمی‌شوند، آزمون‌های مبتنی بر گزارش والدین جهت تبدیل پرسش‌نامه‌های غربالگر، علاوه بر مقرون به صرفه بودن، صحت و دقت ارزیابی‌های تکاملی به دلیل تنوع بیشتر رفتارهای کودک در منزل افزایش می‌دهد که آزمون غربالگر تکاملی ASQ نیز واجد چنین ویژگی‌هایی برای بررسی وضعیت تکاملی کودک می‌باشد (۱۷).

مطالب فوق اهمیت پیگیری و بررسی وضعیت تکاملی کودکان دارای وزن پایین حین تولد را نشان می‌دهد، از آنجایی که تولد نوزاد نارس بالا بوده و متأسفانه با وجودی که سالهاست مطالعات متعددی در زمینه نوزادان نارس و بستری در بخش‌های ویژه انجام گرفته است، در ایران روند تکاملی این نوزادان و مشکلات تکاملی‌شان بطور محدود مورد مطالعه قرار گرفته است و اطلاعات کافی در مورد پیامدهای تکامل کودکان بستری در بخش‌های NICU وجود ندارد. لذا، این مطالعه با هدف عوامل پیش بینی کننده وضعیت تکاملی کودکان یک ساله با سابقه بستری در بخش ویژه صورت گرفته است.